សេចក្តីផ្តើមស្តីពីយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត

យន្តការ
អភិវឌ្ឍន៍
ស្អាត

ទំព័រ

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត--- 3
សេចក្តីសង្ខេបស្តីពីយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត-- 10
តំលៃ និងអត្ថប្រយោជន៍ជាតិ --- 18
ការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រនៃយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតថ្នាក់ជាតិ ----------------------------- 21
សេចក្តីបញ្ចប់--- 26
ឧទាហរណ៍នៃគំរោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត --- 27

UNEP

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត
The Clean Development Mechanism (CDM)

មជ្ឈមណ្ឌលសហប្រតិបត្តិការផ្នែកថាមពល
និងបរិស្ថាននៃកម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ
មន្ទីរពិសោធន៍ជាតិ Risø
ទីក្រុង Roskilde ប្រទេសដាណឺម៉ាក

ISBN: 87-550-386-6

រចនាក្រាភិចដោយ :
Finn Hagen Madsen, Graphic Design, Denmark
បកប្រែជាភាសាខ្មែរដោយលោក **ស៊ុំ ធី**
ពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ និងកែសំរួលដោយលោក **ឆិន ពន្លក**

លទ្ធផល ការបកស្រាយ និងសេចក្ដីសន្និដ្ឋាន ដែលមានចែងនៅក្នុងសៀវភៅនេះ គឺជារបស់អ្នកនិពន្ធទាំងស្រុង ហើយពុំតំណាងឱ្យមតិយោបល់ណាមួយរបស់រដ្ឋាភិបាលហុល្លង់ឡើយ ។

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត
(The Clean Development Mechanism: CDM)

សេចក្តីផ្តើម

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតជាយន្តការរួមគ្នា ដែលបានបង្កើតឡើងនៅក្រោមពិធីសារក្យូតូ មានសក្តានុពលខ្ពស់ក្នុងការជួយដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីឈានទៅសំរេចការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព តាមរយៈការលើកកំពស់ការវិនិយោគ ដែលគិតគូរដល់បរិស្ថាន ពីរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកជំនួញនៃបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្ម * ។ ឯកសារនេះផ្តល់នូវសេចក្តីសង្ខេបស្តីពីប្រវត្តិដើមរបស់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត រចនាសម្ព័ន្ធគំរោង និងវដ្តគំរោង ព្រមទាំងពិនិត្យមើលតំលៃជាតិ និងអត្ថប្រយោជន៍ជាសក្តានុពល សំរាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលចូលរួមក្នុងពិធីសារ ។ ឯកសារនេះក៏ណែនាំជាជំហាន១ផងដែរ ស្តីពីការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ CDM ជាតិ និងផ្តល់ជូននូវឧទាហរណ៍ផ្សេង១ ស្តីពីគំរោង CDM ។ ពិតមែនតែវិធានច្បាប់ជាមូលដ្ឋានត្រូវបានបង្កើតហើយក្តី ក៏ CDM គឺជាការងារមួយដែលវិវត្ត ដោយមានការចូលរួមពីបណ្តារដ្ឋាភិបាលនានា ។ ឯកសារនេះបង្ហាញពីពតិមានចុងក្រោយបំផុតដែលមាន ហើយនឹងត្រូវកែសំរួលជាថ្មីនៅពេលអនាគត ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងនូវការផ្លាស់ប្តូរសំខាន់១ ។

ប្រវត្តិដើម

ពិធីសារក្យូតូឆ្នាំ 1997 ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍ដ៏សំខាន់ក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងជាសកល ដើម្បីការពារបរិស្ថាន និងសម្រេចនូវការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព បានកំណត់ជាលើកទីមួយថា បណ្តារដ្ឋាភិបាលនានាត្រូវទទួលយកការសន្យាជាលក្ខណៈច្បាប់ ក្នុងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់ខ្លួន ។ ពិធីសារនេះក៏បានបង្កើតឡើងនូវ " យន្តការរួម " ថ្មី១ សំដៅ

---

* ពិធីសារក្យូតូក៏ផ្តល់នូវលទ្ធភាពសំរាប់គំរោង CDM ជាឯកតោភាគីដែរ ពោលគឺវិនិយោគិនអាចមានប្រភពមកពីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

កាត់បន្ថយតំលៃនៃការទប់ស្កាត់ការបញ្ចេញឧស្ម័នទាំងនោះ ។ ដោយសារការដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ពុំអាស្រ័យទៅនឹងទីកន្លែងដែលឧស្ម័នត្រូវកាត់បន្ថយ នោះតាមលក្ខណៈសេដ្ឋកិច្ច គេត្រូវអនុវត្តការកាត់បន្ថយឧស្ម័ននៅទីណាដែលចំណាយតិច ។ ដូច្នេះពិធីសារក៏បញ្ចូលយន្តការផ្អែកលើទីផ្សារចំនួនបី គឺ : ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិលើការបញ្ចេញឧស្ម័ន (International Emission Trading) ការអនុវត្តន៍រួមគ្នា (Joint Implementation) និងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM) ក្នុងគោលបំណងសំរេចឱ្យបាននូវការកាត់បន្ថយឧស្ម័នប្រកបទៅដោយប្រសិទ្ធិភាពសេដ្ឋកិច្ច ។ យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី 12 នៃពិធីសារក្យូតូ អនុញ្ញាតឱ្យរដ្ឋាភិបាល ឬក្រុមហ៊ុនឯកជន នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្ម អនុវត្តគំរោងកាត់បន្ថយឧស្ម័ននៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ហើយទទួលបានឥណទានក្នុងទំរង់ជា "ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នដែលបានបញ្ជាក់ " (Certified Emission Reduction: CERs) ដែលអាចគិតបញ្ចូល ទៅក្នុងទិសដៅនៃការកាត់បន្ថយឧស្ម័នថ្នាក់ជាតិរបស់គេ ។ យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតខិតខំជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដោយអនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍រួមចំណែកដល់ទិសដៅកាត់បន្ថយកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងបរិយាកាស ។

មាត្រាទី 12.2 នៃពិធីសារក្យូតូ :" គោលបំណងនៃយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត គឺដើម្បីជួយដល់ភាគីដែលមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ឱ្យសំរេចនូវការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងរួមចំណែកដើម្បីសំរេចទិសដៅចុងក្រោយរបស់អនុសញ្ញា ព្រមទាំងជួយដល់ភាគីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ក្នុងការសំរេចការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណបញ្ចេញឧស្ម័ន នៅក្រោមមាត្រាទី 3 " ។

អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងពិធីសារក្យូតូ

ភស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រ ស្តីពីឥទ្ធិពលរបស់មនុស្សទៅលើប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ ព្រមទាំងកំណើនកង្វល់សាធារណៈជនអំពីបញ្ហាបរិស្ថាន បានជំរុញប្រធានបទស្តីពីការប្រែប្រួល

អាកាសធាតុ ទៅក្នុងរបៀបវារៈនយោបាយ នៅពាក់កណ្តាលទសវត្សឆ្នាំទី ៨០ ។ នៅឆ្នាំ 1988 កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ (United Nations Environmental Program: UNEP) និងអង្គការឧតុនិយមពិភពលោក (World Meteorology Organization: WMO) បានបង្កើតក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) សំរាប់ផ្តល់ជូនអ្នកនយោបាយនូវពត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលអាចយកជាការបាន ។ ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលរួមមានអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ និងអ្នកជំនាញការផ្នែកកំណើនកំដៅពិភពលោកល្បី១រាប់រយនាក់ ត្រូវបានគេប្រគល់ភារកិច្ចឱ្យធ្វើការវាយតំលៃអំពីស្ថានភាពចំណេះដឹងស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ វាយតំលៃទៅលើសក្តានុពលនៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសេដ្ឋកិច្ចសង្គម ព្រមទាំងផ្តល់យោបល់ផ្នែកគោលនយោបាយ ប្រកបដោយភាពប្រាកដនិយម ។

ពីរឆ្នាំក្រោយមក គឺនៅឆ្នាំ 1990 ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាលស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បានបោះពុម្ពផ្សាយរបាយការណ៍មួយ ដោយសន្និដ្ឋានថា : កំនើននៃកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់នៅក្នុងបរិយាកាស ដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពមនុស្ស នឹងបង្កើន " ផលផ្ទះកញ្ចក់ ដែលបណ្តាលឱ្យមានកំណើនកំដៅបន្ថែមដល់ផ្ទៃផែនដី " នៅសតវត្សក្រោយនេះ ប្រសិនបើពុំមានវិធានការទប់ស្កាត់ការបញ្ចេញឧស្ម័ននេះទេនោះ ។ របាយការណ៍បានបញ្ជាក់ថែមទៀតថា ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុគឺជាការគំរាមកំហែងមួយ ហើយបានអំពាវនាវឱ្យបង្កើតនូវសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិមួយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។ ក្រោយមក នៅឆ្នាំដដែល មហាសន្និបាតពិភពលោកលើកទី 2 ស្តីពីអាកាសធាតុ បានចេញនូវសេចក្តីអំពាវនាវដូចគ្នានេះដែរ ។ មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានឆ្លើយតប ដោយចាប់ផ្តើមកិច្ចចរចាជាផ្លូវការស្តីពី អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមួយ ហើយបានបង្កើតនូវ " គណៈ-កម្មាធិការចរចាអន្តររដ្ឋាភិបាល " (Intergovernmental Negotiating Committee) មួយឡើង ដើម្បីរៀបចំនូវអនុសញ្ញានេះ ។ កិច្ចចរចាដើម្បីបង្កើតអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីកិច្ចការពារអាកាសធាតុពិភពលោក បានចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 1991 ហើយជាលទ្ធផលបានបង្កើតនូវ

អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (the United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) នៅខែ ឧសភា ឆ្នាំ 1992 ។

អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC)

អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ត្រូវបានបើកឱ្យចុះហត្ថលេខានៅឯសន្និសីទសហប្រជាជាតិស្តីពីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ (កិច្ចប្រជុំកំពូលពិភពលោក) នៅទីក្រុងរីយូដឺសានេរ៉ូ ប្រទេសប្រេស៊ីល នាខែមិថុនា ឆ្នាំ 1992 ហើយបានចូលជាធរមាន នៅខែមីនា ឆ្នាំ 1994 ។ អនុសញ្ញានេះបានដាក់ចុះនូវ "ទិសដៅចុងក្រោយមួយ" ស្តីពីការធ្វើឱ្យមានភាពលំនឹងកំហាប់ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ក្នុងបរិយាកាស ក្នុងកំរិតមួយមានសុវត្ថិភាព ។ អនុសញ្ញាពុំបានបញ្ជាក់កំរិតនេះជាបរិមាណទេ តែបានបញ្ជាក់ថា គួរត្រូវបានសំរេចឡើង ក្នុងអំឡុងពេលមួយគ្រប់គ្រាន់ ដែលអាចឱ្យប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផ្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមធម្មជាតិ ដើម្បីធានាឱ្យបានថា គ្មានការគំរាមកំហែងដល់ផលិតកម្មស្បៀង និងជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចតាមបៀបមួយដែលមានចីរភាព ។ ដើម្បីសំរេចទិសដៅនេះ ប្រទេសទាំងអស់មានកាតព្វកិច្ចទូទៅមួយ សំដៅដោះស្រាយបញ្ហាប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការបន្សាំទៅនឹងឥទ្ធិពលរបស់វា និងធ្វើរបាយការណ៍សកម្មភាពរបស់ខ្លួនស្តីពីការអនុវត្តអនុសញ្ញា ។ មកទល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ 2001 អនុសញ្ញាបានទទួលលិខិតូបករណ៍ផ្តល់សច្ចាប័នចំនួន 186 ។

អនុសញ្ញានេះចែកប្រទេសជាពីរក្រុម គឺ : ភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 (Annex I Parties) ជាប្រទេសឧស្សាហកម្ម ដែលមានប្រវត្តិរួមចំណែកច្រើនជាងគេបំផុតដល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 (non-Annex I Parties) ដែលជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។ គោលការណ៍សមធម៌ និង " ការទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា តែមានកំរិតផ្សេងៗគ្នា " ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញា តំរូវឱ្យភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ធ្វើជាគំរូក្នុង

ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់គេ ឱ្យចុះដល់កំរិតដែលបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ 1990 នៅត្រឹមឆ្នាំ 2000 ។ ប្រទេសទាំងនោះត្រូវដាក់របាយការណ៍ជូនឱ្យបានទៀងទាត់ ដែលគេហៅថា របាយការណ៍ជាតិ (National Communication) ដោយមានអធិប្បាយលំអិតអំពីកម្មវិធី និងនយោបាយរបស់ខ្លួន ក្នុងវិស័យការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ព្រមទាំងអំពីសារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ប្រចាំឆ្នាំផងដែរ ។

ពិធីសារក្យូតូ

ពិធីសារក្យូតូត្រូវបានគេអនុមត័នៅខែ ធ្នូ ឆ្នាំ 1997 ។ ពិធីសារនេះបង្កើតនូវកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ ចំពោះប្រទេសឧស្សាហកម្មចំនួន 38 ដែលក្នុងនោះរួមមានប្រទេសចំនួន 11 នៅអឺរ៉ុបកណ្តាល និងអឺរ៉ុបខាងកើត ក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់គេ ឱ្យបានជាមធ្យម 5,2% នៃកំរិតដែលបានបញ្ចេញនៅឆ្នាំ 1990 ក្នុងអំឡុងពេលរវាងឆ្នាំ 2008-2012 ។ ទិសដៅកាត់បន្ថយនេះរួមមានឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សំខាន់ៗចំនួន 6 គឺ ឧស្ម័នកាបូនិច (CO_2) ឧស្ម័នមេតាន (CH_4) ឧស្ម័នឌីអាសូតមូណូអុកស៊ីត (N_2O) ឧស្ម័នអ៊ីដ្រូភ្លុយអរ៉ូកាបូន (HFCs) ឧស្ម័នពែភ្លុយអរ៉ូកាបូន (PFCs) និងឧស្ម័នស៊ុលភួអ៊ិចសាភ្លុយអ័រ ។ ពិធីសារក៏បានអនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសទាំងនោះធ្វើសេចក្តីសំរេចជ្រើសរើសយកឧស្ម័នណា ក្នុងចំណោមឧស្ម័នទាំង 6 ដើម្បីបញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយឧស្ម័នថ្នាក់ជាតិរបស់ខ្លួន ។ ពិធីសារក៏បានបញ្ចូលផងដែរនូវសកម្មភាពមួយចំនួននៅក្នុងវិស័យការប្រើប្រាស់ដី និងព្រៃឈើ ដូចជាការកាប់ព្រៃ និងការដាំព្រៃឈើ ដែលបញ្ចេញ និងស្រូបឧស្ម័នកាបូនិចពីបរិយាកាស ។ កិច្ចចរចាបានធ្វើឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ក្រោយពីសន្និសីទនៅទីក្រុងក្យូតូ ដើម្បីតាក់តែងបែបបទលំអិតសំរាប់ការអនុវត្តន៍ពិធីសារនេះ ។ ពិតមែនតែពិធីសារនេះកំណត់នូវវិធីមួយចំនួនសំរាប់ជួយបណ្តាភាគីជាសមាជិក ឱ្យសំរេចទិសដៅខ្លួនក្តី ក៏វាមិនបានអធិប្បាយឱ្យបានជាក់លាក់ពីចំនុចលំអិតឡើយ ។ បន្ទាប់ពីការជជែកពិភាក្សាអស់រយៈពេលជាង 4 ឆ្នាំមក ទីបញ្ចប់បណ្តារដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយបានឯកភាព ទៅលើសៀវភៅវិធានដ៏ទូលំទូលាយមួយ ដែលហៅថាកិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេស (Marrakech Accords) ស្តីពីរបៀបអនុវត្ត

ពិធីសារក្យូតូ ។ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះក៏មានគោលបំណងផ្តល់ជូនដល់រដ្ឋាភិបាលទាំងឡាយ នូវភាពច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ សំរាប់ការពិចារណាផ្តល់សច្ចាបន័ដល់ពិធីសារ ។

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត និងយន្តការរួម (the Clean Development Mechanism (CDM) and the Cooperative Mechanisms)

ពិធីសារបង្កើតយន្តការរួមគ្នាចំនួន 3 ដែលរៀបចំឡើង ដើម្បីជួយបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្ម (ភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1) ក្នុងការបន្ថយប្រាក់ចំណាយលើការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់គេ តាមរយៈការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នដែលចំណាយតិច នៅបណ្តាប្រទេសដ៏ទៃ ។

- *ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិលើការបញ្ចេញឧស្ម័ន (International Emission Trading)* អនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសទាំងឡាយផ្ទេរផ្នែកណាមួយនៃការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់ខ្លួន ដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យ (បរិមាណឯកតាដែលបានកំណត់) ។
- *ការអនុវត្តន៍រួមគ្នា (Joint Implementation: JI)* អនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសទាំងឡាយទទួលយកឥណទានពីការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន ដែលបានមកពីការវិនិយោគនៅក្នុងប្រទេសឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត ហើយដែលនាំឱ្យមានការផ្ទេរបរិមាណឯកតាសមមូលនៃការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន រវាងបណ្តាប្រទេសទាំងនោះ ។
- *យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM)* អនុញ្ញាតឱ្យមានគំរោងកាត់បន្ថយឧស្ម័នដែលជួយដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ហើយបង្កើតបានជាការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នដែលបានបញ្ជាក់ ដែលវិនិយោគិនអាចយកទៅប្រើប្រាស់ ។

បណ្តាយន្តការទាំងនេះផ្តល់ជូនប្រទេសទាំងឡាយ និងក្រុមហ៊ុនឯកជន នូវកាលានុវត្តភាព ដើម្បីកាត់បន្ថយឧស្ម័ននៅប្រទេសណាក៏បានលើពិភពលោក ពោលនៅកន្លែងណាដែលមានតំលៃទាប ហើយបន្ទាប់មកអាចទទួលយកការកាត់បន្ថយឧស្ម័ននេះ ចូលទៅក្នុងទិសដៅកាត់បន្ថយរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ។

យន្តការអាចលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការវិនិយោគអន្តរជាតិ និងផ្តល់ធនធានសំខាន់ៗ សំរាប់កំនើនសេដ្ឋកិច្ចស្អាត នៅគ្រប់ទីកន្លែងនៅលើពិភពលោក តាមរយៈគំរោងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ។ ជាពិសេស យន្តការអភិវឌ្ឍន៏ស្អាតមានគោលបំណងជួយដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៏ ដើម្បីសំរេចការអភិវឌ្ឍន៏ដោយចិរភាព តាមរយៈការជំរុញការវិនិយោគដែលគិតគូរដល់វិស័យបរិស្ថាន ពីរដ្ឋាភិបាលនៃបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្ម និងអ្នកជំនួញ ។

មូលនិធិ ដែលផ្តល់តាមរយៈគំរោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៏ស្អាត ត្រូវតែជួយប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៏ ឱ្យឈានដល់ទិសដៅអភិវឌ្ឍន៏សេដ្ឋកិច្ច សង្គម បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៏ប្រកបដោយចិរភាព ដូចជាខ្យល់អាកាស និងទឹកស្អាត ការកែលំអការប្រើប្រាស់ដី រួមជាមួយនិងផលប្រយោជន៏សង្គមផ្សេងទៀត ដូចជាការអភិវឌ្ឍន៏ជនបទ បង្កើតឱ្យមានការងារធ្វើ និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ហើយនៅក្នុងករណីជាច្រើន បានកាត់បន្ថយនូវភាពពឹងអាស្រ័យលើការនាំចូលឥន្ធនៈផូស៊ីល ។ បន្ថែមលើការជំរុញអាទិភាពវិនិយោគដែលមិនបំផ្លាញបរិស្ថាននៅបណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៏ យន្តការអភិវឌ្ឍន៏ស្អាតផ្តល់នូវឱកាសដើម្បីធ្វើឱ្យរីកចំរើនព្រមគ្នានូវបញ្ហាអាកាសធាតុ ការអភិវឌ្ឍន៏ និងដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានក្នុងស្រុក ។ លទ្ធភាពទទួលអត្ថប្រយោជន៏បែបនេះនឹងផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្តយ៉ាងខ្លាំង ដើម្បីចូលរួមក្នុងយន្តការអភិវឌ្ឍន៏ស្អាត ដល់បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៏ ដែលតែងប្រឈមមុខនឹងតំរូវការសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមបន្ទាន់យ៉ាងច្រើនជំពូក ។

សេចក្តីសង្ខេបស្តីពីយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត

ការចូលរួម

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតអនុញ្ញាតឱ្យភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 អនុវត្តគំរោងដែលកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ឬស្រូបយកឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដោយការចាប់យកកាបូន ឬ "អាងស្រូបកាបូន" (ដោយមានកំរិត) នៅក្នុងទឹកដីរបស់ភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ។ បន្ទាប់មក ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នដែលបានបញ្ជាក់ ហៅកាត់ថា CER ដែលទទួលបាន អាចត្រូវភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ប្រើប្រាស់ ដើម្បីជួយឱ្យឈានដល់ទិសដៅកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់គេ ។ គំរោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត ត្រូវតែអនុម័តដោយភាគីចូលរួមទាំងអស់ ហើយនាំឆ្ពោះទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព នៅក្នុងប្រទេសដែលជាម្ចាស់ផ្ទះ ព្រមទាំងនាំមកនូវផលប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ អាចវាស់បាន និងយូរអង្វែង ក្នុងការសំរាលការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នត្រូវតែជាអ្វីដែលបន្ថែមថ្មី លើសពីអ្វីដែលអាចកើតមានក្នុងករណីដែលពុំមានគំរោង ។

ដើម្បីចូលរួមក្នុងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត បណ្តាប្រទេសដែលចូលរួមត្រូវគោរពលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយចំនួន ។ ភាគីទាំងអស់ត្រូវឆ្លើយតបទៅនឹងការទាមទារជាមូលដ្ឋានចំនួន 3 គឺ : ការចូលរួមក្នុងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតដោយស្ម័គ្រចិត្ត ការបង្កើតអាជ្ញាធរជាតិសំរាប់យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (National CDM Authority) និងការផ្តល់សច្ចាប័នដល់ពិធីសារក្យូតូ ។ លើសពីនេះ បណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្មត្រូវមានលក្ខខណ្ឌបន្ថែមជាច្រើនទៀត ដូចជា : ការបង្កើតបរិមាណដែលបានកំណត់ (assigned amount) នៅក្រោមមាត្រាទី 3 នៃពិធីសារ, ប្រព័ន្ធជាតិសំរាប់គណនាឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់, ការចុះបញ្ជីជាតិ, សារពើភ័ណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ប្រចាំឆ្នាំ, និងប្រព័ន្ធគណនេយ្យសំរាប់លក់ និងទិញការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ។

គំរោងដែលមានសិទ្ធិទទួលក្រោមយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (Eligible Projects)

យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតនឹងបញ្ចូលនូវបណ្តាគំរោង ដូចមាននៅក្នុងវិស័យខាងក្រោម :

- ការកែលំអប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកន្លែងប្រើប្រាស់
- ការកែលំអប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកន្លែងផលិត
- ថាមពលកើតឡើងវិញ
- ការផ្លាស់ប្តូរឥន្ធនៈ
- វិស័យកសិកម្ម (ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន CH_4 និង N_2O)
- ដំណើរការឧស្សាហកម្ម (ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន CO_2 ពីស៊ីម៉ងត៍ HFCs, PFCs, SF_6)
- គំរោងអាងស្រូបកាបូន ។ (មានតែការដាំព្រៃឈើ (afforestration) និងការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ (reforestation) ប៉ុណ្ណោះ) ។

ភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 មិនអាចប្រើប្រាស់ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នដែលបានបញ្ជាក់ (CER) ដែលបានមកពីថាមពលនុយក្លេអ៊ែ ដើម្បីឈានដល់ទិសដៅរបស់គេឡើយ ។ លើសពីនេះទៀត នៅដំណាក់កាលកាតព្វកិច្ចទីមួយ (1008-1012) មានតែការដាំព្រៃឈើ និងការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញប៉ុណ្ណោះ ដែលបានអនុញ្ញាតសំរាប់គំរោងអាងស្រូបកាបូន ហើយភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 អាចបន្ថែម CER ទទួលបានពីគំរោងអាងស្រូបកាបូន ទៅលើបរិមាណកំណត់របស់ខ្លួនត្រឹម 1% នៃការបញ្ចេញឧស្ម័នគោល (baseline emission) សំរាប់រាល់ឆ្នាំ ក្នុងអំឡុងពេលកិច្ចសន្យា ។ គោលការណ៍ណែនាំបន្ថែមទៀត សំរាប់គំរោងអាងស្រូបការបូននឹងត្រូវបង្កើត ដើម្បីធានាថា គំរោងទាំងនោះមានការគិតគូរដល់ផ្នែកបរិស្ថាន ។

ដើម្បីធ្វើឱ្យគំរោងខ្នាតតូចមួយអាចប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងគំរោងធំៗបាន កិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសបង្កើតនូវបែបបទងាយមួយ សំរាប់គំរោងខ្នាតតូច ដែលមានវិធានសំរាប់សិទ្ធិចូលរួមងាយជាង ដូចជា : គំរោងថាមពលកើតឡើងវិញរហូតដល់ 15 MW,

គំរោងប្រសិទ្ធិភាពថាមពលដែលកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពលនៅកន្លែងផលិត ឬនៅកន្លែងប្រើប្រាស់រហូតដល់ 15 ហ្គីហ្គាវ៉ាត់ម៉ោង ក្នុងមួយឆ្នាំ, និងគំរោងផ្សេងៗទៀត ដែលកាត់បន្ថយ ទាំងការបញ្ចេញ និងបញ្ចេញឧស្ម័នតិចជាង 15 គីឡូតោននៃសមមូលឧស្ម័នកាបូនិច ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិត្រូវបានគេស្នើឱ្យធ្វើការកំនត់ពីរបៀប និងនីតិវិធីសំរាប់បែបទងាយនេះ ហើយនឹងដាក់ជូនទៅកិច្ចប្រជុំលើកទី 8 របស់បណ្តាភាគីនៃអនុសញ្ញា ដែលនឹងប្រារព្ធទៅ នៅទីក្រុងញូវដេលី ក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ 2002 ។

ការធ្វើហិរញ្ញប្បទាន (Financing)

មូលនិធិសាធារណៈសំរាប់គំរោងយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត មិនមែនជាទឹកប្រាក់ដែលបានមកពីការបង្វែរមូលនិធិសំរាប់ជំនួយអភិវឌ្ឍន៍ផ្លូវការ (official development assistance: ODA) ទេ ។ លើសពីនេះ CER ដែលបានបង្កើតដោយគំរោង CDM នឹងជាកម្មវត្ថុនៃការហូតពន្ធ ដែលគេហៅថា "ភាគហ៊ុនចំណូល " (share of the proceeds) ស្មើនឹង 2% សំរាប់បង់ចូលទៅក្នុងមូលនិធិសំរាប់បន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលទើបតែបានបង្កើតឡើងថ្មីៗ ដើម្បីជួយដល់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ក្នុងការបន្សាំទៅនឹងឥទ្ធិពលអាក្រក់នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។

ការហូតពន្ធមួយទៀតទៅលើ CER នឹងរួមចំណែកដល់ចំណាយរដ្ឋបាលរបស់ CDM ។ ពន្ធលើគំរោង CDM នៅក្នុងប្រទេសក្រីក្របំផុតត្រូវបានគេលើកលែង សំរាប់ការបន្សាំ និងចំណាយរដ្ឋបាល ដើម្បីជំរុញរបាយនៃគំរោងឱ្យបានស្មើភាព ក្នុងចំណោមប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិ (The Executing Board)

CDM ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិមួយ ដែលអនុវត្តការងារនៅក្រោមអំណាចរបស់ភាគីនៃអនុសញ្ញា ។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិនេះមានសមាជិកចំនួន 10 ដែលរួមមានតំណាងមួយនាក់ មកពីទ្វីបនីមួយៗ នៃទ្វីបផ្លូវការទាំង 5 របស់អង្គការសហ-

ប្រជាជាតិ (អាហ្វ្រិច អាស៊ី អាមេរិចឡាទីននិងការ៉ាប៊ីន អឺរ៉ុបកណ្តាលនិងខាងកើត និងក្រុមប្រទេស OECD) តំណាងមួយនាក់មកពីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលជាកោះតូចៗ និងតំណាងពីរនាក់មកពីភាគីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 (Annex I Parties) និងពីរនាក់មកពីភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 (non-Annex I Parties) ។ ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិបានបើកសម័យប្រជុំទីមួយរបស់ខ្លួន នៅទីក្រុងម៉ារ៉ាកេស នាខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2001 ដែលកំណត់នូវការចាប់ផ្តើមរបស់ CDM ។

ក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិផ្តល់ការទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការនូវស្ថាប័នឯករាជ្យ ដែលគេហៅថា អង្គភាពប្រតិបត្តិ (operational entities) ដែលជាអ្នកផ្តល់សុពលភាពដល់គំរោង CDM ផ្ទៀងផ្ទាត់លទ្ធផលនៃការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន និងបញ្ជាក់ថា ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នទាំងនោះជា CER ។ កិច្ចការគន្លឹះមួយទៀត គឺការរៀបចំការិយាល័យចុះបញ្ជី CDM ដែលជាអ្នកចេញ CER ថ្មី គ្រប់គ្រងគណនេយ្យមួយសំរាប់ CER ដែលហួតពន្ធបានសំរាប់ការបន្សាំ និងការចំណាយផ្នែករដ្ឋបាល និងរក្សាទុកគណនេយ្យសំរាប់រាល់ភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 ដែលធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះនៃគំរោង CDM ។

ការកំណត់ និងការរៀបចំគំរោង (Project Identification and Formulation)

ជំហានដំបូងនៅក្នុងវដ្តគំរោង CDM គឺការកំណត់ និងការរៀបចំគំរោង CDM ដែលមានសក្តានុពល ។ គំរោង CDM ត្រូវតែប្រាកដនិយម អាចវាស់វែងបាន និងជាគំរោងបន្ថែម ។ ដើម្បីបង្កើតភាពបន្ថែម (additionality) ការបញ្ចេញឧស្ម័នរបស់គំរោងត្រូវប្រៀបធៀបជាមួយនឹងការបញ្ចេញឧស្ម័ន នៃករណីយោងដ៏សមស្របមួយ ដែលគេកំណត់ថាជាលក្ខខណ្ឌគោល (baseline) ។ ការកំណត់លក្ខខណ្ឌគោលត្រូវធ្វើឡើងដោយអ្នកចូលរួមក្នុងគំរោង អនុលោមតាមវិធីសាស្ត្រដែលបានអនុម័ត អនុលោមតាមលក្ខណៈដោយឡែករបស់គំរោង ។ វិធីសាស្ត្រគោលទាំងនេះកំពុងត្រូវបានរៀបចំ ដោយផ្អែកទៅលើវិធីទាំង 3 នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងម៉ារ៉ាកេស គឺ :

- ការបញ្ចេញឧស្ម័នបច្ចុប្បន្ន ឬពីអតីតកាល
- ការបញ្ចេញឧស្ម័នពីបច្ចេកវិទ្យាមួយ ដែលតំណាងឱ្យការវិនិយោគមានការទាក់ទាញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច
- ការបញ្ចេញឧស្ម័នមធ្យមនៃសកម្មភាពគំរោងស្រដៀងគ្នា ដែលអនុវត្តក្នុងរយៈពេល 5 ឆ្នាំមុន ក្រោមស្ថានភាពប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ហើយដែលការអនុវត្តន៍របស់គំរោងស្ថិតនៅក្នុងចំណោមគំរោងល្អបំផុត 20% នៃប្រភេទគំរោងនោះ ។

គំរោង CDM ត្រូវមានផែនការត្រួតពិនិត្យមួយ ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យការបញ្ចេញឧស្ម័នពិត ។ ផែនការត្រួតពិនិត្យ ដែលជាមូលដ្ឋាននៃការផ្ទៀងផ្ទាត់នៅអនាគត ត្រូវផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្តថា ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន និងទិសដៅរបស់គំរោងផ្សេងទៀត នឹងត្រូវសំរេចបាន ហើយអាចមានលទ្ធភាពត្រួតពិនិត្យទៅលើភាពប្រថុយប្រថាន ដែលមាននៅជាមួយការបញ្ចេញឧស្ម័នគោល និងការបញ្ចេញឧស្ម័នពីគំរោង ។ ផែនការត្រួតពិនិត្យអាចត្រូវបង្កើតឡើងដោយអ្នកធ្វើគំរោង ឬដោយទីភ្នាក់ងារជំនាញ ។ ការបង្កើតផែនការគោល និងផែនការត្រួតពិនិត្យ ត្រូវធ្វើឡើង ដោយយោងទៅតាមវិធីសាស្ត្រ ដែលបានអនុម័តហើយ ។ ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមក្នុងគំរោងជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រថ្មីណាមួយ វិធីសាស្ត្រនោះត្រូវតែបានទទួលការអនុញ្ញាត និងចុះបញ្ជីដោយក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិ ។ អ្នកចូលរួមក្នុងគំរោងត្រូវជ្រើសរើសអំឡុងពេលឥណទាន (crediting period) 10 ឆ្នាំ ឬ 7 ឆ្នាំ ដោយមានលទ្ធភាពអាចបន្តបាន 2 ដង (អតិបរមា 21 ឆ្នាំ) ។

វដ្តគំរោង CDM

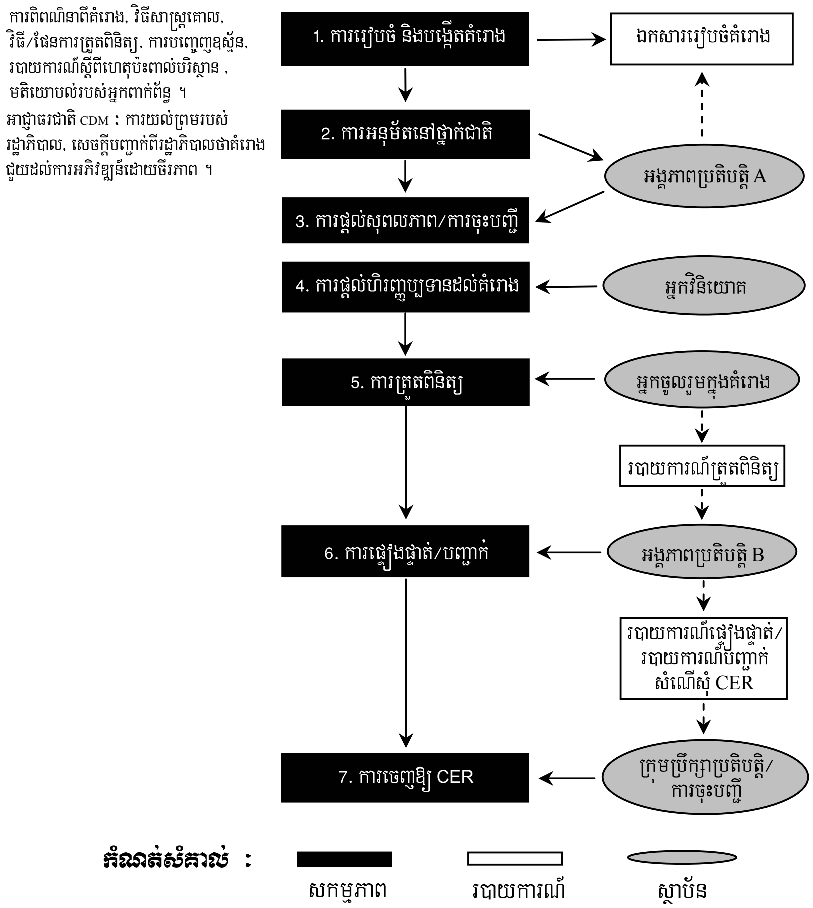

វដ្តគំរោង CDM ដូចមានបង្ហាញនៅរូបភាពខាងលើ មាន 7 ដំណាក់កាលជាមូលដ្ឋាន : ការរៀបចំនិងបង្កើតគំរោង, ការអនុម័តនៅថ្នាក់ជាតិ, ការផ្តល់សុពលភាព/ការចុះបញ្ជី, ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់គំរោង, ការត្រួតពិនិត្យ, ការផ្ទៀងផ្ទាត់/បញ្ជាក់, ការចេញឱ្យ CER ។ សកម្មភាពបួនដំបូងត្រូវធ្វើមុនការនុវត្តគំរោង ដោយឡែកសកម្មភាពបីបន្ទាប់ ត្រូវអនុវត្តក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការរបស់គំរោង ។

ការអនុម័តនៅថ្នាក់ជាតិ (National Approval)

ប្រទេសទាំងអស់ដែលមានបំណងចូលរួមក្នុង CDM ត្រូវចាត់តាំងបង្កើតអាជ្ញាធរជាតិ CDM មួយ ដើម្បីវាយតំលៃ និងអនុម័តគំរោង ព្រមទាំងបំពេញនាទីជាចំណុចទាក់ទង ។ ទោះបីទំរង់ការអន្តរជាតិបានផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំទូទៅស្តីពីការបញ្ចេញឧស្ម័នគោល និងការកាត់បន្ថយឧស្ម័នបន្ថែមក៏ដោយ ក៏ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ មានការទទួលខុសត្រូវ ដើម្បីកំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យថ្នាក់ជាតិ សំរាប់អនុម័តគំរោងដែរ ។ ដោយសហការជាមួយនឹងអ្នកវិនិយោគ ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះត្រូវរៀបចំឯកសាររៀបចំគំរោងមួយដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធដូចខាងក្រោម :

- ការពិពណ៌នាទូទៅអំពីគំរោង
- ការពិណ៌នាអំពីវិធីសាស្រ្តគោល
- កាលបរិច្ឆេទ និងអំឡុងពេលឥណទាន
- ផែនការ និងវិធីសាស្រ្តត្រួតពិនិត្យ
- ការគណនាការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តាមប្រភពបញ្ចេញ
- សេចក្តីបំភ្លឺអំពីផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន
- មតិយោបល់របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។

អាជ្ញាធរជាតិ CDM ចាំបាច់ត្រូវចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ដែលបញ្ជាក់ថារដ្ឋាភិបាលចូលរួមក្នុងគំរោងដោយការស្ម័គ្រចិត្ត និងបញ្ជាក់ថា សកម្មភាពរបស់គំរោងជួយដល់ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ ដើម្បីសំរេចនូវការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។

ការផ្តល់សុពលភាព និងការចុះបញ្ជី (Validation and Registration)

អង្គភាពប្រតិបត្តិដែលបានជ្រើសតាំងរួច ត្រូវពិនិត្យឯកសាររៀបចំគំរោង ហើយបន្ទាប់ពីទទួលមតិយោបល់ជាសាធារណៈ អង្គភាពនេះត្រូវសំរេចថា តើត្រូវផ្តល់សុពលភាពឱ្យគំរោងនេះ ឬអត់ ។ អង្គភាពប្រតិបត្តិទាំងនោះគឺជាក្រុមហ៊ុនឯកជន ដូចជាក្រុមហ៊ុនសវនកម្មនិងគណនេយ្យ, ក្រុមហ៊ុនពិគ្រោះយោបល់, និងក្រុមហ៊ុនច្បាប់ ដែលមានសមត្ថភាព

អាចធ្វើការវាយតំលៃលើការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នដោយឯករាជ្យ និងអាចទុកចិត្តបាន ។ នៅពេលផ្តល់សុពលភាពហើយ អង្គភាពប្រតិបត្តិត្រូវបញ្ជូនឯកសារទៅក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិសំរាប់ការចុះបញ្ជីជាផ្លូវការ ។

ការត្រួតពិនិត្យ ការផ្ទៀងផ្ទាត់ និងការបញ្ជាក់ (Monitoring, Verification and Certification)

សមាសភាគកាបូននៃគំរោងកាត់បន្ថយឧស្ម័នមួយ មិនអាចទទួលបានតំលៃទីផ្សារកាបូនអន្តរជាតិទេ ប្រសិនបើមិនបានដាក់ឱ្យឆ្លងកាត់ដំណើរការផ្ទៀងផ្ទាត់ ដែលបានរៀបចំឡើងជាពិសេស ដើម្បីវាស់វែង និងធ្វើសវនកម្មដល់សមាសភាគកាបូននោះ ។ ដូច្នេះ នៅពេលអនុវត្តគំរោង អ្នកចូលរួមត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យមួយ ដោយមានបញ្ចូលការប៉ាន់ប្រមាណនូវ CERs ដែលបានបង្កើតឡើង ហើយដាក់ជូនទៅអង្គភាពប្រតិបត្តិណាមួយដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ ។

ការផ្ទៀងផ្ទាត់គឺជាការកំណត់មុន និងក្រោយ ដោយឯករាជ្យនៃអង្គភាពប្រតិបត្តិលើការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន ដែលបានត្រួតពិនិត្យរួចហើយ ។ អង្គភាពប្រតិបត្តិត្រូវធានាថា CER ត្រូវបានទទួលស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំ និងលក្ខខណ្ឌ ដែលគេបានព្រមព្រៀងនៅក្នុងពេលផ្តល់សុពលភាពដល់គំរោងដំបូង ។ បន្ទាប់ពីការពិនិត្យពិច័យដ៏ល្អិតល្អន់រួចមក អង្គភាពប្រតិបត្តិនឹងធ្វើរបាយកាណ៍ផ្ទៀងផ្ទាត់មួយ បន្ទាប់មកបញ្ជាក់នូវបរិមាណ CER ដែលបានពីគំរោង CDM ។

ការបញ្ជាក់គឺជាការធានាជាប់រងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ថាគំរោងសំរេចបាននូវការកាត់បន្ថយឧស្ម័នដូចបានបញ្ជាក់រួចហើយ ។ របាយការណ៍បញ្ជាក់ក៏មាននូវសំណើមួយសំរាប់ការចេញបញ្ជាក់ CER ផងដែរ ។ ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមគំរោងណាមួយ ឬសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិ 3 នាក់ មិនស្នើឱ្យពិនិត្យឡើងវិញក្នុងរយៈពេល 15 ថ្ងៃ នោះក្រុមប្រឹក្សាប្រតិបត្តិ នឹងណែនាំឱ្យការិយាល័យចុះបញ្ជី CDM ចេញជូននូវ CER ។

តំលៃ និងអត្ថប្រយោជន៍ជាតិ

គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃ CDM គឺមានភាពសាមញ្ញ : ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍អាចមានឱកាសវិនិយោគ ក្នុងការកាត់បន្ថយឧស្ម័ននៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលចំណាយតិច ហើយទទួលឥណទានសំរាប់ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន សំរាប់យកទៅទូទាត់កាតព្វកិច្ចកាត់បន្ថយ នៅក្នុងព្រំដែនប្រទេសរបស់គេ ។ នៅពេល CDM កាត់ចំណាយនៃការអនុវត្តន៍តាមពិធីសារសំរាប់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ក៏ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ផងដែរ ក្នុងទំរង់ជាកំណើននៃលំហូរនៃការធ្វើវិនិយោគ និងពិលក្ខខណ្ឌដែលថា ការវិនិយោគទាំងនោះ ជំរុញឱ្យសំរេចទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។ CDM លើកទឹកចិត្តប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យចូលរួម តាមរយៈការសន្យាថាការអភិវឌ្ឍន៍ និងគំនិតផ្តួចផ្តើមជាអាទិភាព នឹងត្រូវបានដោះស្រាយជាផ្នែកមួយនៃគំរោង ។ នេះមានន័យថា មានតែតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍យូរអង្វែងប៉ុណ្ណោះ ដែលធ្វើប្រទេសទាំងអស់អាចដើរតួក្នុងកិច្ចការពារអាកាសធាតុបាន ។

សំរាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ CDM អាច :

- ទាក់ទាញមូលធនសំរាប់គំរោង ដែលជួយនៅក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទៅរកសេដ្ឋកិច្ចមួយ ដែលរុងរឿង ហើយប្រើកាបូនតិច
- លើកទឹកចិត្ត និងអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៃផ្នែកឯកជន និងផ្នែករដ្ឋ
- ផ្តល់មធ្យោបាយសំរាប់ផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា ប្រសិនបើការវិនិយោគត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងគំរោងដែលជំនួសបច្ចេកវិទ្យាចាស់ៗ និងគ្មានប្រសិទ្ធិភាព ដែលប្រើប្រាស់ឥន្ធនៈផូស៊ីល
- ជួយកំនត់អាទិភាពនៃការវិនិយោគនៅក្នុងគំរោង ដែលឆ្លើយតបនឹងទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។

ជាពិសេស CDM អាចជួយដល់ទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពរបស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ តាមរយៈ :

- ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ
- វិធីផលិតថាមពលដោយនិរន្តរភាព

- ការបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពថាមពល និងការសន្សំសំចៃថាមពល
- ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ តាមរយៈប្រាក់ចំណូល និងការបង្កើនការងារ
- អត្ថប្រយោជន៍ផ្នែកបរិស្ថាននៅនឹងកន្លែង ។

ការជំរុញឱ្យមានកំនើនសេដ្ឋកិច្ច នាំឱ្យមានទាំងការគំរាមកំហែង ទាំងកាលានុវត្ត-ភាពសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។ នៅពេលដែលគុណភាពបរិស្ថានគឺជាធាតុមួយដ៏សំខាន់សំរាប់ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង មានភាពតានតឹងជាច្រើនរវាងទិសដៅសេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន ។ ប្រសិនបើការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព្រឹត្តទៅតាមបែបប្រពៃណី នោះកំណើននៃលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ថាមពល និងការផ្តល់នូវសេវាកម្មសេដ្ឋកិច្ចជាមូលដ្ឋាន អាចបណ្តាលឱ្យមានការខូចខាតដល់បរិស្ថានយូរអង្វែង ទាំងនៅនឹងកន្លែង ទាំងនៅក្នុងពិភពលោក ។ ប៉ុន្តែ តាមរយៈការធ្វើផែនការទិសដៅផ្សេងគ្នា និងការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសក៏ដូចជាជំនួយហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីអនុវត្តតាម បញ្ហាចំបងៗជាច្រើនអាចត្រូវជៀសវាងបាន ។

បើធ្វើការប្រៀបធៀបគំរោង CDM ជាមួយនិងគំរោងផ្សេងដែលអាចកើតឡើងជាធម្មតា នោះយើងឃើញច្បាស់ថា គំរោង CDM ភាគច្រើននឹងមិនត្រឹមតែនាំមកនូវអត្ថប្រយោជន៍ផ្នែកកាត់បន្ថយកាបូនប៉ុណ្ណោះទេ វាថែមទាំងបង្កើតអត្ថប្រយោជន៍សង្គម និងបរិស្ថានជាច្រើនទៀតនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។ អត្ថប្រយោន៍នៃការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពរួមមាន ការកាត់បន្ថយការបំពុលទឹក និងខ្យល់តាមរយៈកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ឥន្ទនៈផូស៊ីល ជាពិសេសគឺធ្យូងថ្ម, ការកែលំអលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ទឹក, កាត់បន្ថយសំណឹកដី និងការពារជីវៈចំរុះ ។ ចំពោះអត្ថប្រយោជន៍សង្គមវិញ គំរោងជាច្រើនអាចបង្កើតកាលា-នុវត្តភាពឱ្យមានការងារធ្វើ នៅក្នុងតំបន់ដែលគំរោងត្រូវបានអនុវត្ត ឬសំរាប់ក្រុមមនុស្សណាមួយ និងលើកកំពស់ការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលនៅនឹងកន្លែងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ។ ដូច្នេះ ការកាត់បន្ថយកាបូន និងទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព អាចត្រូវអនុវត្តទៅបានក្នុងពេលជាមួយគ្នា ។

ជំរើសជាច្រើននៅក្រោម CDM អាចបង្កើតអត្ថប្រយោជន៍សំខាន់ៗរួមគ្នាជាច្រើននៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថានក្នុងស្រុក និងក្នុងតំបន់

ព្រមទាំងជំរុញវឌ្ឍនភាពសង្គម ។ ចំពោះប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលផ្តល់អាទិភាពដល់តំរូវការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថានបន្ទាន់ អត្ថប្រយោជន៍បន្ទាប់បន្សំសំខាន់ៗអាចផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្តដ៏រឹងមាំ សំរាប់ចូលរួមក្នុង CDM ។

ការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រនៃយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាតថ្នាក់ជាតិ

ការវាយតំលៃផលប្រយោជន៍ និងអាទិភាពថ្នាក់ជាតិ

CDM ផ្តល់នូវកាលានុវត្តភាពមួយ ដើម្បីបញ្ជូនធនធានទាំងឡាយ ឆ្ពោះទៅរកបណ្តាគំរោងដែលមានលក្ខណៈល្អបំផុត សំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិដោយចីរភាព ។ ដូច្នេះ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យចំពោះគំរោង CDM ត្រូវអាស្រ័យទៅលើទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដែលអាចកំណត់បានតាមរយៈទិសដៅ និងគោលនយោបាយ ដែលបានបង្កើតរួចជាស្រេចសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចក្នុងវិស័យពាក់ពន្ធ័ផ្សេងៗ ដូចជាថាមពល ការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដី និងគមនាគមន៍ ។ នៅថ្នាក់ជាតិ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយនិរន្តរភាព ឬផែនការបរិស្ថានជាតិ ប្រហែលជាមានរួចជាស្រេច នៅក្នុងវិស័យពាក់ពន្ធ័ ដូចជាគោលនយោបាយព្រៃឈើ ថាមពលកើតឡើងវិញ និងបច្ចេកវិទ្យាស្អាត ។

ការកសាងការគាំទ្រសំរាប់ CDM របៀបដោះស្រាយដោយមានការចូលរួម (Participatory Approach)

បញ្ហាប្រឈមមុខមួយ ក្នុងចំណោមទិដ្ឋភាពជាច្រើននៃការកសាងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ CDM គឺការជំរុញឱ្យមានការគាំទ្រយ៉ាងសកម្ម ពីគ្រប់ស្ថាប័នទាំងអស់របស់សង្គម (សង្គមស៊ីវិល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័នរដ្ឋ និងឯកជន) និងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ផ្សេងៗទៀត (ដូចជាឧស្សាហកម្ម ថាមពល កសិកម្ម រុក្ខកម្ម) ។ យុទ្ធសាស្ត្រ CDM មួយ ដែលមានជោគជ័យ នឹងតំរូវឱ្យមានការគាំទ្រជាផ្លូវការពីរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការផ្តល់សច្ចាប័នដល់អនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) និងពិធីសារក្យូតូ ក៏ដូចជាការរៀបចំអាជ្ញាធរជាតិដើម្បីអនុម័តគំរោង CDM ។ លើសពីនេះរដ្ឋាភិបាលក៏នឹងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ផងដែរ នៅក្នុងកិច្ចសហការជាមួយផ្នែកឯកជន ដើម្បីជំរុញឱ្យមានទីផ្សារសំរាប់សំណើគំរោង CDM ដល់អ្នកវិនិយោគ ។

វិស័យឯកជនអាចជួយធានាឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់លើប្រសិទ្ធិភាព និងការរៀបចំបណ្តាវិធានច្បាស់លាស់ និងងាយ ។ ការអនុញ្ញាតឱ្យមានការចូលរួមពីផ្នែកឯកជននៅក្នុងដំណើរការកសាងស្ថាប័ន លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការិយាធិបតេយ្យតិច និងនាំឱ្យមានរបៀបដោះស្រាយដែលផ្តោះទៅរកលទ្ធផល នៅក្នុងនីតិវិធី ។ ផ្នែកឯកជនមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ជំរុញ CDM ដោយហេតុថា អ្នកវិនិយោគតែងស្វែងរកមធ្យោបាយកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដែលមានប្រសិទ្ធិភាពសេដ្ឋកិច្ច ។

អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល (NGOs) គួរត្រូវដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្រ ពីព្រោះបណ្តាអង្គការទាំងនេះជំរុញឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់លើបរិស្ថាន និងសង្គមនៅក្នុងរបៀបវារៈស្ថាប័ន ។ NGOs អាចជាឃ្លាំងនៃជំនាញវិទ្យាសាស្ត្រដ៏មានតំលៃ និងជំនាញបច្ចេកទេស ក្នុងការរៀបចំ និងវាយតំលៃគំរោង ។

ការបញ្ចូលផ្នែកទាំងនេះពុំមែនជារឿងងាយស្រួលទេ ។ រដ្ឋាភិបាលខ្លះអាចពេញចិត្តធ្វើទំនាក់ទំនងការងារល្អជាមួយ NGOs និងផ្នែកឯកជន ហើយអនុញ្ញាតឱ្យផ្នែកទាំងនេះបែងចែកការទទួលខុសត្រូវ និងធ្វើការរួមគ្នា ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសផ្សេងទៀត មានទំនាក់ទំនងឃ្លាតឆ្ងាយជាមួយវិស័យផ្សេងៗ ធ្វើឱ្យមានការលំបាកក្នុងការឈានទៅរកគោលដៅរួម ។ នៅក្នុងគ្រប់ករណី របៀបដោះស្រាយត្រូវតែសមស្របទៅនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែងរបស់ជាតិ ។

រចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័នជាតិសំរាប់អនុវត្តគំរោង CDM

អាជ្ញាធរជាតិ CDM គឺជាអង្គភាពរបស់ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ ឬស្ថាប័នដែលវាយតំលៃបណ្តាគំរោង CDM ដែលមានសក្តានុពល និងផ្តល់នូវសំណើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរបញ្ជាក់ថា សកម្មភាពគំរោងជាការស្ម័គ្រចិត្ត អនុលោមតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យរបស់ជាតិ និងអន្តរជាតិដោយ ហើយជួយឱ្យសំរេចដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនៅក្នុងប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះ ។

អាជ្ញាធរជាតិ CDM ត្រូវមានទំនាក់ទំនងដោយចំហជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល នៃវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយ CDM ។ ជាញឹកញាប់ ការត្រួតពិនិត្យបច្ចេកទេសលើគំរោង អាចជាប់ទាក់ទងជាមួយក្រសួង ឬការិយាល័យទាំងឡាយ នៃវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធ (ថាមពល ធនធានធម្មជាតិ បរិស្ថាន ។ល។) ។ សំណើគំរោង CDM ក៏ជាប់ពាក់ព័ន្ធផងដែរជាមួយ ក្រសួងការបរទេស ដោយសារក្រសួងនេះតែងតែដើរតួជាចំនុចបង្គោលរបស់អនុសញ្ញា ក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC Focal Point) ។

ការវាយតំលៃ និងការអនុម័ត

ដំណើរការវាយតំលៃល្អនឹងបង្កើនលទ្ធភាពបង្កើតបណ្តុំគំរោង ដែលអាចទទួល សុពលភាព និងបញ្ជាក់ថា ជាគំរោង CDM ប្រកបដោយជោគជ័យ ហើយកាត់បន្ថយភាព ប្រថុយប្រថានពិតប្រាកដ ឬដែលអាចមាន របស់អ្នកវិនិយោគជាតិ និងបរទេស ក្នុងការ រៀបចំ និងអនុវត្តន៍គំរោងកាត់បន្ថយកាបូន ។ វាក៏អាចបង្កើតការលើកទឹកចិត្តផងដែរ សំរាប់ប្រភេទគំរោងពិសេសដោយឡែក ឬសំរាប់វិស័យអាទិភាព ។ របៀបវាយតំលៃអាច មាននាទីជាតំរងសំខាន់ ដើម្បីធានាថា គំរោងដើរតាមទិសដៅរបស់ CDM ហើយស្របទៅ តាមគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ និងអាទិភាពរបស់ប្រទេសជាតិ ។

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអន្តរជាតិ : ចំណុចចាប់ផ្តើមក្នុងដំណើរការវាយតំលៃគឺថា ជាដំបូងគំរោង CDM មួយត្រូវបំពេញតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលបានយល់ព្រមជាអន្តរជាតិ ។ មាត្រាទី 12 នៃពិធីសារក្យូតូកំនត់នូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទទួលសិទ្ធិចំបងចំនួន 3 សំរាប់គំរោង CDM :

- គំរោងត្រូវជួយដល់ភាគីមិននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី 1 " នៅក្នុងការសំរេចការអភិវឌ្ឍន៍ ដោយចីរភាព និងរួមចំណែកដល់ទិសដៅចុងក្រោយរបស់អនុសញ្ញា "
- គំរោងត្រូវនាំមកនូវលទ្ធផលជា "អត្ថប្រយោជន៍ពិតប្រាកដ អាចវាស់បាន និងយូរ អង្វែង ចំពោះការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ "

- គំរោងត្រូវនាំមកនូវលទ្ធផលជា " ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដែលជាការបន្ថែម លើអ្វី ដែលអាចកើតមាន នៅពេលអវត្តមាននៃសកម្មភាពគំរោងដែលបានបញ្ជាក់ " ។

កិច្ចព្រមព្រៀងម៉ារ៉ាកេសកំនត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបន្ថែមទៀត ដែលត្រូវតែអនុវត្ត ដោយគំរោង CDM ដែលមានសក្តានុពល ។ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យអន្តរជាតិយកចិត្តទុកដាក់ជា សំខាន់ទៅលើទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេសនៃសកម្មភាពកាត់បន្ថយកាបូនរបស់គំរោង និងមានបំណង ធានាថា អត្ថប្រយោជន៍ដែលគេរំពឹងទុកពាក់ពន្ធ័នឹងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានដោយពិត អាចវាស់វែងបាន និងជាការកាត់បន្ថយឧស្ម័នបន្ថែម ។

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជាតិ : ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះមានបុព្វសិទ្ធិដើម្បីសំរេចថា តើគំរោង ជួយក្នុងការសំរេចការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចិរភាពឬទេ ហើយហេតុដូច្នេះត្រូវបង្កើតលក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យថ្នាក់ជាតិ និងលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗ ដើម្បីធានាឱ្យមានការវាយតំលៃរលូន សមហេតុសម ផល និងតម្លាភាព ។ ធាតុសំខាន់ៗរួមមាន : ការអនុលោមតាមក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និង នយោបាយដែលមានស្រាប់, ភាពសមស្របជាមួយអាទិភាពក្នុងស្រុក, ការផ្តល់យោបល់ពី អ្នកពាក់ពន្ធ័ដែលចូលរួមដោយផ្ទាល់ ឬប្រយោលក្នុងគំរោង, វត្តមាននៃធនធានមនុស្សមាន សមត្ថភាព និងធនធានស្ថាប័នគ្រប់គ្រាន់, និងសក្តានុពលសំរាប់លើកកំពស់ស្ថាប័ន និងការ កសាងសមត្ថភាពជាតិ ។

នៅក្នុងការធ្វើសេចក្តីសំរេចជ្រើសរើសយកលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យណាមួយ ក្នុងចំណោម លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យទាំងនេះ ប្រទេសជាម្ចាស់ផ្ទះត្រូវពិចារណាអំពីទំនាក់ទំនងផ្ទាល់រវាងលក្ខខណ្ឌ និងការចំណាយប្រតិបត្តិ (transaction costs) ។ នៅពេលដែលមានលក្ខខណ្ឌកាន់តែច្រើន ដាក់ទៅលើអ្នកធ្វើគំរោង នោះការចំណាយប្រតិបត្តិក៏កាន់តែខ្ពស់ ។ នៅក្នុងទីផ្សារកាបូន មួយ ដែល CDM មានលក្ខខណ្ឌដើមច្រើនរួចជាស្រេចហើយនោះ ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះត្រូវថ្លឹង ថ្លែងពីតំរូវការពិតមានចាំបាច់សំរាប់ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព ជាមួយនឹងកំណើននូវចំណាយ ប្រតិបត្តិ ។

ធាតុសំខាន់មួយទៀតសំរាប់ទាក់ទាញការវិនិយោគ CDM គឺការទទួលអនុវត្ត ដោយប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះនូវនីតិវិធីដែលរហ័ស និងមានតំលាភាព សំរាប់ជ្រើសរើស វាយតំលៃ

និងអនុម័តគំរោង ។ ដើម្បីសំរេចទិសដៅនេះ អាជ្ញាធរជាតិ CDM ត្រូវអនុវត្តប្រព័ន្ធស្តង់ដា មួយ ដើម្បីជ្រើសរើស វាយតំលៃ និងអនុម័តគំរោង CDM ។ ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះចាំបាច់ត្រូវបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំសំរាប់ការដាក់គំរោងជូន ។ ចំពោះការផ្តល់សុពលភាព និងការបញ្ជាក់គំរោង CDM ត្រូវតែព្រាងឡើងនៅក្នុងទំរង់ជាឯកសាររៀបចំគំរោង (Project Design Document: PDD) ។ គោលការណ៍ណែនាំសំរាប់ការដាក់គំរោងជូន ត្រូវតែមានភាពរលូន និងមានតំលាភាព ដែលជួយសំរួលដល់អ្នកធ្វើគំរោងមិនឱ្យប្រទះនឹងការផ្លាស់ប្តូរខ្នាត ។

ការកំណត់ និងការរៀបចំគំរោង

ដើម្បីជំរុញការវិនិយោគ CDM ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះអាចរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសំរាប់អ្នកធ្វើគំរោង ដែលនៅពេលនោះពួកគេត្រូវបានបង្ហាញពីរបៀបកំណត់គំរោងដែលមានសក្តានុពល អាចយល់ដឹងអំពីបរិបទនៃអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងទីផ្សារការបូន ព្រមទាំងធ្វើឱ្យពួកគេយល់ដឹងអំពីឯកសាររៀបចំគំរោង ។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលអាចមានសារៈសំខាន់ផងដែរ ដើម្បីយល់ដឹងអំពីទិដ្ឋភាពស៊ីជំរៅបន្ថែមទៀតរបស់គំរោង CDM ដូចជាការរៀបចំឯកសារត្រឹមត្រូវសំរាប់ការបង្កើតមូលដ្ឋានគោល (baseline) (រួមមានការសន្មត និងវិធីសាស្រ្តដែលប្រើ), ព្រមទាំងការគណនាការបញ្ចេញឧស្ម័នពីគំរោង, ការកាត់បន្ថយ និងកាលេចចេញ (leakage) ពោលគឺជាឥទ្ធិពលដោយប្រយោលរបស់គំរោងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដែលនាំឱ្យមានកំនើនការបញ្ចេញឧស្ម័ននៅកន្លែងផ្សេងទៀត ។ សិក្ខាកាមនៅក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអាចជា អ្នកអភិវឌ្ឍន៍គំរោង ក្រុមហ៊ុនឯកជន ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ធនាគារិក អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត ។ ប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះអាចបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការវិនិយោគអន្តរជាតិ តាមរយៈការបង្កើតនូវបញ្ជីគំរោង CDM ផ្សេងៗ ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការ និងការចាប់អារម្មណ៍ នៃអ្នកវិនិយោគគ្រប់ប្រភេទ ។

សេចក្តីបញ្ចប់

វិសាលភាពនៃអត្ថប្រយោជន៍ ដែលប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍អាចទទួលបានពី CDM ពិបាកនឹងទស្សន៍ទាយទុកជាមុនណាស់ ប៉ុន្តែសក្តានុពលធំធេងរបស់គំរោងដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងបង្កើនលំហូរការវិនិយោគអន្តរជាតិមានភាពច្បាស់លាស់ពិតប្រាកដ ។ ជាមួយនឹងការធ្វើផែនការដែលមានការពិចារណាហ្មត់ចត់ និងការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ CDM គំរោង CDM អាចជួយដោះស្រាយបញ្ហាបរិស្ថាននៅក្នុងស្រុក និងក្នុងតំបន់ ហើយធ្វើឱ្យចំរើនដល់ទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ។ CDM អនុញ្ញាតឱ្យប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ចូលរួមជាមួយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងជាសកល ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងពេលវេលាមួយ ដែលអាទិភាពអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសនោះ អាចក៏រិតនូវថវិកាដែលអាចយកមកប្រើប្រាស់ សំរាប់សកម្មភាពកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ។ គោលបំណងរបស់ CDM ស្តីពីការធ្វើឱ្យចំរើនដល់ទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ទទួលស្គាល់ថា មានតែតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទេ ដែលអាចឱ្យប្រទេសទាំងអស់ដើរតួក្នុងកិច្ចការពារអាកាសធាតុបាន ។

ឧទាហរណ៍នៃគំរោងអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត

សំរាប់ផ្នែកខាងក្រោមនេះ អក្សរកាត់ AIJ (Actions Implemented Jointly) នៅពីមុខឈ្មោះប្រទេសម្ចាស់ផ្ទះ មានន័យថា ជាឧទាហរណ៍ដែលទាញមកពីដំណាក់កាលសាកល្បងនៃសកម្មភាពអនុវត្តរួមគ្នា (Actions Implemented Jointly) ដែលជាអ្នកឈានមុខរបស់ CDM រៀបចំឡើងនៅក្រោមអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) ។

ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកន្លែងប្រើប្រាស់ (End-Use Energy Efficiency)

វិធានការប្រសិទ្ធិភាពថាមពលក្នុងឡចំហាយឧស្សាហកម្ម (ប្រទេសវៀតណាម)

គំរោងនេះត្រូវបានរៀបចំតាមរយៈ យុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដែលចំណាយតិចនៅអាស៊ី (Asia Least-Cost Greenhouse Gas Abatement Strategy: ALGAS) ហើយនឹងលើកកំពស់ប្រសិទ្ធិភាពឡចំហាយនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ។ ការកែលំអនេះនឹងមានតំលៃវិនិយោគទាប ហើយរួមមានឧបករណ៍វាស់ស្ទង់ដូចតទៅ : គ្រឿងឧបករណ៍វាស់ស្ទង់ គ្រឿងឧបករណ៍ត្រួតពិនិត្យ និងរូបធាតុអ៊ីសូឡង់ ។ គំរោងនឹងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យាថ្មីដល់រោងចក្រឧស្សាហកម្ម និងលើកឡើងនូវវិធានការពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតសំរាប់ធ្វើឱ្យទំនើប ។

គោលបំណងសំខាន់របស់គំរោង គឺកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថាមពលរបស់ឡចំហាយឧស្សាហកម្មក្នុងមួយខ្នាតផលិតផល ហើយជាលទ្ធផល នាំឱ្យមានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន CO_2 នៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ។ នៅប្រទេសវៀតណាម វិស័យឧស្សាហកម្ម គឺជាប្រភពបញ្ចេញឧស្ម័ន CO_2 ច្រើនជាងគេ ពោលគឺមានប្រមាណ 40% នៃការបញ្ចេញឧស្ម័នសរុប ។

ការបញ្ចេញឧស្ម័នគោលសំរាប់គំរោង គឺការបន្តប្រើប្រាស់ឡចំហាយគ្មានប្រសិទ្ធិភាព នៅប្រទេសវៀតណាមដែលមានទិន្នផលជាមធ្យម 45% ។ ការកែលំអដែលបានស្នើឡើង នឹងបង្កើនប្រសិទ្ធិភាពរបស់ឡចំហាយឧស្សាហកម្ម ជាមធ្យមដល់ 60% ។ គំរោងនឹងនាំមកនូវការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន ដែលបានប៉ាន់ស្មានថាមានចំនួន 150 គីឡូតោន ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ គំរោងនេះក៏ជួយកាត់បន្ថយការបញ្ចេញសារធាតុបំពុលខ្យល់ក្នុងស្រុកផងដែរ ។ គំរោងនេះមានសារៈសំខាន់នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ពីព្រោះវិស័យឧស្សាហកម្មចូលរួមចំណែកដល់ការបញ្ចេញឧស្ម័ន S_2O ខ្ពស់ជាងគេបំផុត ហើយជាវិស័យដែលបញ្ចេញឧស្ម័ន NO_x ខ្ពស់ជាងគេបំផុតទីពីរផងដែរ ។

ប្រសិទ្ធិភាពថាមពលនៅកន្លែងផ្គត់ផ្គង់ (Supply-Side Energy Efficiency)

គំរោងថាមពល និងកំដៅ នៅរោងចក្រផលិតថាមពលដើរដោយកំដៅ សៀងគី ខេត្តហេណាន ប្រទេសចិន (Combined Heat and Power (CHP) Project in Shangqiu Thermal Power Plant in Henan Province (AIJ-China))

សំរាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើន គំរោងថាមពល និងកំដៅអាចផ្តល់នូវមូលដ្ឋានសំខាន់សំរាប់ CDM ដែលមានសក្តានុពល ។ គំរោងនេះមានទិសដៅដើម្បីជំនួសឡចំហាយឧស្សាហកម្មដុតធ្យូងថ្មតូចៗ មានប្រសិទ្ធិភាពទាបចំនួន 24 ដែលផ្គត់ផ្គង់កំដៅដល់ដំណើរការឧស្សាហកម្មកំដៅ ដោយឡចំហាយដុតធ្យូងថ្មប្រភេទថ្មី ឈ្មោះ coal-fired circulating fluidised bed combustion boilers (CFBC) រួមជាមួយជនិតាអគ្គិសនីដែលមានកំលាំង 24 មេហ្គាវ៉ាត់ ។ រោងចក្រនឹងផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដល់រោងចក្រសួអាលុយ-មីញ៉ូម សៀងគី ហើយគំរោងនឹងអាចឱ្យរោងចក្រនេះបំពេញតំរូវការអតិបរមា (load demand) របស់វា សំរាប់សមត្ថភាពសួអាលុយមីញ៉ូមកើនដល់ 15.000 តោន ក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយមិនបារម្ភពីការដាច់ភ្លើង ឬខ្វះភ្លើងឡើយ ។

គំរោងនឹងសន្សំសំចៃធ្យូងថ្មបាន 965 TJ ក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលនាំឱ្យមានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នបាន 88 គីឡូតោន ក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ការបំពុលនៅក្នុងមូលដ្ឋាន និង

តំបន់ នឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយ ដោយសារការបញ្ចេញឧស្ម័ន S_2O នឹងត្រូវកាត់បន្ថយយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព តាមរយៈការដកស្ពាន់ធ័រចេញដល់ ៨៥% នៅក្នុងឡ CFBC ។ ភាគល្អិត និងធូលីនឹងត្រូវកាត់បន្ថយ ៩៥% ហើយឧស្ម័នអាសូតអុកស៊ីតនឹងត្រូវថយចុះដែរ ។

ថាមពលសំណល់

គំរោងផលិតថាមពលពីប្រភពជីវៈម៉ាស ដំណាក់កាលទីមួយ (AIJ ហុងឌុយរាស់)

((Bio-Gen Biomass Power Generation Project, Phase I (AIJ-Honduras))

ថាមពល និងកំដៅអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងពីសំណល់កសិកម្ម ដូចជាសំបកសណ្តែកដី អង្កាម សំបកផ្លែដូង សំណល់ដែលបានមកពីការចំរាញ់ទឹកផ្លែក្រូច សំណល់ផលិតកម្មដូងប្រេង សំណល់ពីការកាប់ឈើ សំណល់ឈើពីរោងចក្រអារឈើ ។ល។ ក្នុងករណីជាច្រើន គំរោង CDM របៀបនេះនឹងកាត់បន្ថយទាំងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ទាំងបញ្ហាការបំពុលបរិស្ថាននៅនឹងកន្លែង ។

ឧទាហរណ៍មួយ គឺគំរោងផលិតថាមអគ្គិសនី 15 មេហ្កាវ៉ាត់ ពីសំណល់ជីវៈម៉ាស នៅ ហ្គាយម៉ាកា (Guaimaca) ប្រទេស ហុងឌុយរ៉ាស ។ រោងចក្រនេះនឹងប្រើប្រាស់សំណល់ឈើ ដែលបានមកពីដំណើការកែច្នៃផលិតផលព្រៃឈើនៅក្នុងតំបន់ ។ សំណល់រួមមាន សំណល់ពីការកាប់ឈើ និងសំណល់ឈើពីរោងចក្រអារឈើ ដែលបច្ចុប្បន្ននេះត្រូវគេដុតចោល ដោយពុំមានការត្រួតពិនិត្យ ឬចាក់ចោលទៅក្នុងទន្លេ ឬទៅក្នុងតំបន់ជ្រៅៗ ។ គំរោងនឹងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នបាន 119 ពាន់តោន ដែលចេញមកពីការប្រើប្រាស់ប្រេងដុតនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌគោល (baseline) ។ ថាមពលដែលផលិតដោយរោងចក្រនឹងត្រូវលក់ឱ្យអ្នកចែកចាយជាតិ ហើយនឹងជំនួសថាមពលអគ្គិសនី ដែលផលិតចេញពីឥន្ទនៈផូស៊ីល ដោយកាត់ការបញ្ចេញឧស្ម័នទាំងស្រុង ។

រោងចក្រនឹងអាចដំណើរការ សំរាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងតំរូវការអគ្គិសនីជាមូលដ្ឋាន ហើយនឹងដំណើរការ 7.500 ម៉ោងក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ដូច្នេះ ដោយសារតំរូវការថាមពលអគ្គិសនីត្រូវគេរំពឹងថា នឹងកើនឡើងក្នុងកំរិតខ្ពស់នៅប្រទេសហុងឌុយរាស នោះបរិមាណ

ថាមពលបានមកពីគំរោងនេះ នឹងកាត់បន្ថយបរិមាណឥន្ធនៈផូស៊ីល ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ ក្នុងករណីពុំមានរោងចក្រ ។ សមត្ថភាពថ្មីរបស់គំរោងអាចជួយកាត់បន្ថយផងដែរនូវការកាត់ចរន្តអគ្គិសនីជាអន្លើៗ ដែលបច្ចុប្បន្នធ្វើឱ្យរំខានដល់រោងចក្រអារឈើមួយចំនួន មិនឱ្យដំណើរការដោយប្រសិទ្ធិភាព ។ គំរោងនេះក៏អាចដើរតួជាឧទាហរណ៍សំរាប់ជំរុញបណ្តាគំរោងផ្សេងៗនៅរោងចក្រអារឈើ ឬនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងៗទៀត ដោយធ្វើឱ្យរោងចក្រនៅក្នុងស្រុកច្រើនថែមទៀត អាចផ្គត់ផ្គង់ថាមពលរបស់គេគ្រប់គ្រាន់ដោយខ្លួនឯង ។

ថាមពលខ្យល់

អគ្គិសនីកម្មនៅតំបន់ជនបទ អាលីសេ (AIJ-ម៉ូរីតានី) ((Alizés Rural Electrification (AIJ-Mauritania))

គំរោងនេះមានគោលដៅតំលើងតួប៊ីនខ្យល់តូចៗមានកំលាំង 1 គីឡូវ៉ាត់ នៅក្នុងភូមិចំនួន 150 តាមតំបន់ជនបទ ដែលគ្មានថាមពលអគ្គិសនី ។ តួប៊ីនខ្យល់នឹងផ្គត់ផ្គង់ថាមពលទៅស្ថានីយសាកអាគុយ ដែលគ្រួសារជាច្រើននឹងប្រើជាប្រភពអគ្គិសនីរបស់គេ ។ អគ្គិសនីដែលបានមកពីតួប៊ីនខ្យល់នឹងជំនួសប្រេងកាត ទៀន និងអាគុយ សំរាប់គ្រួសារមួយចំនួនធំ ។ គ្រួសារណាប្រើអាគុយរួចហើយ នឹងសន្សំពេលវេលាដឹកជញ្ជូនឆ្ងាយ ដើម្បីយកអាគុយរបស់ពួកគាត់ទៅកាន់កន្លែងបញ្ចូលភ្លើង ហើយឧស្ម័ន CO_2 នឹងមិនត្រូវបានបញ្ចេញនៅពេលដែលបញ្ចូលភ្លើងអាគុយរបស់ពួកគាត់ទេ ។ ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័ន CO_2 សរុបប្រចាំឆ្នាំពីគ្រួសារចំនួន 7.500 នៅក្នុងភូមិចំនួន 150 ត្រូវបានគណនាមានប្រមាណ 0,88 ពាន់តោន ។

នៅម៉ូរីតានី មានតែទីក្រុងសំខាន់ៗប៉ុណ្ណោះទេដែលមានការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនី ។ ចំនួនអ្នកក្រីក្រនៅទីក្រុងកំពុងកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយសារតែចំណាកស្រុកពីជនបទ ។ និន្នាការនេះប្រហែលជានៅតែបន្ត ដោយសារអវត្តមាននៃសេវាកម្មសង្គមជាមូលដ្ឋាននៅជនបទ ។ ដើម្បីកែលំអគុណភាពនៃជីវភាពរស់នៅ ក្នុងតំបន់ជនបទ និងទប់ស្កាត់ការហូរចូលនៃអ្នកចំណាកស្រុក មកកាន់តំបន់អនាធិបតេយ្យនៅទីក្រុង ចាំបាច់ត្រូវ

រៀបចំការផ្គត់ផ្គង់ថាមពល និងអគ្គិសនីប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់ ដែលជាគ្រឹះនៃការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ។

ម៉ូរីតានីគឺជាប្រទេសមួយ ដែលមានខ្យល់បក់ខ្លាំងជាងគេ ក្នុងចំណោមប្រទេសនៅអាហ្វ្រិចខាងលិច ហើយគំរោងនេះបង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ដ៏ជោគជ័យរបស់កម្មវិធី អាលីសេ ដែលជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរួមគ្នារបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលរបស់បារាំងឈ្មោះ GRET (ក្រុមស្រាវជ្រាវ និងផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យា (Technological Research and Exchange Group)) និងក្រសួងថាមពលរបស់ម៉ូរីតានី ។ កម្មវិធីអាលីសេ បានផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាបូមទឹកមេកានិចដើរដោយកំលាំងខ្យល់ ដល់ភូមិជាច្រើននៅប្រទេសម៉ូរីតានី និងសេនេហ្គាល ។ គំរោង CDM បែបថ្មីដែលផលិតថាមពលអគ្គិសនីពីខ្យល់នឹងកសាងសមត្ថភាពវិស័យឯកជន បង្កើតបណ្តាញឥណទាន និងជួយបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់កិច្ចសហការជាមួយក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់សំភារៈ និងសេវាកម្មបរទេស ។ ដំណាក់កាលទីមួយនៃការតំលើងតួប៊ីនខ្យល់តូចៗចំនួន 40 ត្រូវបានបញ្ចប់ក្រោមហិរញ្ញប្បទានរបស់មូលនិធិបរិស្ថានពិភពលោក (GEF) ។

ថាមពលព្រះអាទិត្យ

ថាមពលព្រះអាទិត្យសំរាប់កំដៅទឹកតាមគេហដ្ឋាន នៅអាហ្វ្រិចខាងត្បូង

(Residential Solar Water Heating, South Africa)

អាហ្វ្រិចខាងត្បូងគឺជាប្រទេសស្ងួត ដែលមានរបបកំដៅព្រះអាទិត្យល្អបំផុត ក្នុងចំណោមបណ្តាប្រទេសទាំងឡាយ ពោលគឺមានថាមពលរស្មីព្រះអាទិត្យប្រមាណ 2.190 គីឡូវ៉ាត់ម៉ោង/ម^{២}/ឆ្នាំ ។ គំរោងដែលបានស្នើឡើងស្តីពីថាមពលព្រះអាទិត្យសំរាប់កំដៅទឹក (Solar Water Heating: SWH) គឺស្ថិតនៅក្នុងគំរោងអភិវឌ្ឍន៍សណ្ឋាគារ នៅល្វានដល (Lwandle) ជាតំបន់ដែលមានចំណូលតិចនៅក្នុងទីក្រុងកេបថោន ។ សហគមន៍បានពេញចិត្តជ្រើសរើស SWH ដែលមានជំនួយបំរុង (back up) (ពីអគ្គិសនី ឬឧស្ម័ន) ជាបច្ចេកវិទ្យាសំរាប់កំដៅទឹក ដែលបានកែលំអជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមក ប៉ុន្តែមូលនិធិមានកំណត់

និងអវត្តមាននៃការលើកទឹកចិត្តដោយផ្ទាល់ បានធ្វើឱ្យគំរោងមិនត្រូវបានអនុវត្ត ។ គំរោងនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវថាមពល និងអភិវឌ្ឍន៍ នៃសាកលវិទ្យាល័យកេបថោន ។

ឧទាហរណ៍នេះបង្ហាញថា សក្តានុពលនៃការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់របស់គំរោងថាមពលព្រះអាទិត្យសំរាប់កំដៅទឹក អាស្រ័យយ៉ាងខ្លាំងទៅលើលក្ខខណ្ឌគោល (baseline) ។ លំនៅដ្ឋាននៅទីក្រុង Lwandle បច្ចុប្បន្នកំពុងប្រើប្រាស់ចង្ក្រានប្រេងកាតសំរាប់កំដៅទឹក ។ ប៉ុន្តែ ដោយមានការជំរុញទៅរកអគ្គិសនីកម្ម និងបំណងធ្វើឱ្យទាន់សម័យនូវសណ្ឋាគារ និងលំនៅដ្ឋាន អ្នករស់នៅទីនោះប្រហែលជានឹងទទួលបាននូវឆ្នាំងកំដៅទឹកអគ្គិសនីស្តង់ដា ក្នុងអនាគតឆាប់ៗនេះ ។ ប្រសិនបើគេហដ្ឋានចំនួន 341 នៅក្នុងគំរោងត្រូវបានផ្គត់ផ្គង់ដោយ SWH ដែលមានជំនួយបំរុងពីអគ្គិសនី នោះការបញ្ចេញឧស្ម័នត្រូវបានកាត់បន្ថយ 4,7 ពាន់តោន CO_2 ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌគោលគឺជាឆ្នាំងកំដៅទឹកអគ្គិសនី ។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើគេសន្មតយកឆ្នាំងកំដៅទឹកប្រេងកាតជាលក្ខខណ្ឌគោលវិញ នោះការបញ្ចេញឧស្ម័ននឹងកើនថែម 0,7 ពាន់តោន CO_2 ទៀតក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ដោយសារអគ្គិសនីត្រូវបានផលិតពីធ្យូងថ្ម ការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីជំនួយបំរុងអគ្គិសនីមានច្រើនជាងការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ពីឆ្នាំងកំដៅទឹកប្រើប្រេងកាត ។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ គំរោងនឹងកាត់បន្ថយតែការបំពុលខ្យល់ក្នុងតំបន់ពីចំហេះប្រេងកាតប៉ុណ្ណោះ ។

គេរំពឹងថា គំរោងនឹងបង្កើតការងារ និងកំនើនលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ តាមរយៈសហគ្រិនខ្នាតតូច ដែលជាអ្នកទទួលបន្ទុកតំលើង និងថែទាំ SWH លក់ទឹកក្តៅ និងផលិតផលបន្ទាប់បន្សំ ដូចជាការប្រើទឹកក្តៅក្នុងហាងអ៊ុតសក់ និងកន្លែងបោកគក់ ជាដើម ។

ថាមពលទំរង់អគ្គិសនី (Hydro)

គំរោងវារីអគ្គិសនីដើរដោយចរន្តទឹកទន្លេកំលាំង 26 មេហ្គាវ៉ាត់នៅ ឆាកាប៊ុគិតូ ប្រទេសស៊ីលី (Chacabuquito 26 MW Run off River Hydropower Project, Chile)

នៅចំងាយប្រមាណ 100 គីឡូម៉ែត ភាគខាងជើងទីក្រុងសង់តាហ្គោ ប្រទេសស៊ីលី មានរោងចក្រវារីអគ្គិសនីមួយនឹងត្រូវសាងសង់ឡើង ហើយតភ្ជាប់ទៅបណ្តាញកណ្តាលក្នុងប្រទេសស៊ីលី ដោយជំនួសការផលិតអគ្គិសនីដោយប្រើធ្យូងថ្ម ។ គំរោងដែលកំពុងអភិវឌ្ឍក្រោមមូលនិធិកាបូនគំរូរបស់ធនាគារពិភពលោក (World Bank's Prototype Carbon Fund: PFC) ដើម្បីបង្កើត CER សំរាប់អំឡុងពេល 7 ឆ្នាំ និងអាចបន្ត 3 ដង អាស្រ័យលើការអភិវឌ្ឍន៍លក្ខខណ្ឌគោល ។ ការកាត់បន្ថយឧស្ម័ន CO_2 សរុបក្នុងអំឡុងពេល 21 ឆ្នាំ មាន 2,8 លានតោន ។ តំលៃប៉ាន់ស្មានសរុបមាន 37 លានដុល្លារ ហើយអាចផលិតថាមពលសរុបបាន 175 ហ្គីហ្គាវ៉ាត់ម៉ោង (ថាមពលសុទ្ធប្រចាំឆ្នាំចំនួន 160 ហ្គីហ្គាវ៉ាត់ម៉ោង) ។

គំរោងនេះនឹងជួយរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនៅប្រទេសស៊ីលីតាមរយៈ :

- ការប្រើប្រាស់ធនធានថាមពលកើតឡើងវិញក្នុងស្រុក (ថាមពលវារីអគ្គិសនីខ្នាតតូចដើម្បីជំនួសថាមពលកំដៅ ដើរដោយធ្យូងថ្ម)
- បានបង្កើនសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មតាមរយៈប្រភពថាមពលស្អាត និងកើតឡើងវិញ
- បង្កើតការងារក្នុងតំបន់ដែលគំរោងតាំងនៅ ។

របាយការណ៍ស្តីពីផលប៉ះពាល់បរិស្ថានរបស់គំរោងបានបង្ហាញថា ពុំមានផលប៉ះពាល់ជាសំខាន់ផ្នែកអេកូឡូស៊ី ឬសង្គម នៅតំបន់ទីជំរាលទេ ។ គំរោងនេះត្រូវបានឯកភាពយល់ព្រមដោយគណៈកម្មការបរិស្ថានជាតិ ដែលធ្វើជាប្រធានគណៈកម្មាធិការផ្តល់យោបល់ជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពិភពលោក ។

ថាមពលជីវៈម៉ាស (Biomass)

ផលិតកម្មអុស និងធ្យូងប្រកបដោយនិរន្តរភាពសំរាប់ឧស្សាហកម្មស្លដែក នៅ Minas Gerais, គំរោង Planter (ប្រទេសប្រេស៊ីល)

នៅក្នុងគំរោងរបស់មូលនិធិកាបូនគំរូនេះ ឥន្ធនៈផូស៊ីលនឹងត្រូវជំនួសដោយថាមពលជីវៈម៉ាសដែលមាននិរន្តរភាព ។ ភោគទ្រព្យរ៉ែសំខាន់ៗ អុស និងសក្តានុពលវ៉ារីអគ្គិសនី បានជំរុញប្រទេសនេះល្បីឈ្មោះជាមជ្ឈមណ្ឌលដែកស្មិត និងដែកថែបប្រេស៊ីលនៅទសវត្សឆ្នាំទី ១៩៦០ និង ១៩៧០ ។ ឧស្សាហកម្មទាំងនេះ ជាដំបូងបានពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើការផ្គត់ផ្គង់ធ្យូងពីព្រៃធម្មជាតិ ។ បច្ចុប្បន្ន វិស័យផលិតកម្មស្លដែកមានពីរផ្នែក : រោងចក្រស្លដែកខ្នាតធំដែលប្រើធ្យូងកូក និងក្រុមហ៊ុនឯករាជ្យតូចៗ ដែលមានភាគចំណែកផលិតកម្មចំនួន 25% នៃផលិតកម្មសរុប ។

គំរោងនេះទាក់ទងជាមួយអ្នកផលិតដែលប្រើប្រាស់ធ្យូង ដោយមានចង្ក្រានសប់ខ្យល់ធុនតូចប្រើធ្យូងប្រហែល ៩០.០០០ តោនក្នុងមួយឆ្នាំ ។ ភាគច្រើននៃរោងចក្រទាំងនោះត្រូវបិទទ្វារ ពីព្រោះគេមិនអាចប្រើធ្យូងពីព្រៃធម្មជាតិ (ដោយសារការរឹតបន្តឹងផ្នែកផ្លូវច្បាប់) ហើយពួកគេមិនមានធនធានដើម្បីប្តូរទៅប្រើធ្យូងពីចំការព្រៃឈើគ្រប់គ្រង ។ រោងចក្រខ្លះបានផ្លាស់ទីតាំងទៅកន្លែងផ្សេងទៀត ដែលពុំសូវមានការរឹតបន្តឹងចំពោះការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើសំរាប់ផលិតកម្មធ្យូង ។ នៅឆ្នាំ 1992 មានក្រុមហ៊ុនចំនួន 67 នៅ Manas តែសព្វថ្ងៃនេះនៅសល់តែ 37 ក្រុមហ៊ុនប៉ុណ្ណោះ ។ ដូច្នេះ គំរោងនេះមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានយ៉ាងសំខាន់ទៅលើសេដ្ឋកិច្ចជនបទនៃរដ្ឋ Manas Geras ។ គំរោងនេះមានទិសដៅបង្កើតចំការព្រៃ eucalyptus ដែលមានទិន្នផលខ្ពស់ លើផ្ទៃដីទំហំ 23.100 ហិចតា ក្នុងរវាងឆ្នាំ 2002 និង 2009 ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ឈើសំរាប់ផលិតកម្មធ្យូង ។ ធ្យូងនឹងត្រូវផលិតដោយអនុវត្តតាមបច្ចេកវិទ្យាកាបូនកម្ម ដែលបច្ចុប្បន្ននេះមានប្រើនៅប្រទេសប្រេស៊ីល ។ បច្ចេកវិទ្យានេះនឹងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញមេតានបាន 70% ពីដំណើរការផលិតធ្យូង ហើយអាចឱ្យគេទាញយកបាននូវប្រេងពីរ៉ូលីទិច (pyrolytic oils) និងជ័រ ដែលមានតំលៃពាណិជ្ជកម្ម ។ ការកាត់បន្ថយការបំពុលនៅនឹងកន្លែងនេះនឹងធ្វើឱ្យប្រសើរដល់សុខភាព

កម្មករផលិតធ្យូង ។ ក្នុងរយៈពេលរហូតដល់ឆ្នាំ 2010 នៅពេលដែលចំការ eucalyptus លូតលាស់ពេញវ័យ ឧស្ម័នការបូនិចប្រមាណ 5 លានតោនត្រូវបានចាប់យកពីបរិយាកាស ។ នៅពេលដែលផលិតកម្មធ្យូងត្រូវបង្កើតឡើង ការដាំឈើក៏ចាប់ផ្តើម ។ បន្ទាប់ពីនោះមក ការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូនិចប្រចាំឆ្នាំ ដោយសារការប្រើប្រាស់ធ្យូងថ្មមានកំរិតទាប មានប្រហែល 4 លានតោន នៃឧស្ម័នកាបូនិច ។

សន្ទានុក្រម

Assigned Amount Unit	ឯកតាបរិមាណដែលបានកំណត់
Baseline	គោល, លក្ខខណ្ឌគោល
Baseline emission	ការបញ្ចេញឧស្ម័នគោល
Certified emission reduction (CER)	ការកាត់បន្ថយឧស្ម័នដែលបានបញ្ជាក់
Clean Development Mechanism	យន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត
Climate change	ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Climate system	ប្រព័ន្ធអាកាសធាតុ
Common but differentiated responsibilities	ការទទួលខុសត្រូវរួមគ្នា តែមានកំរិតផ្សេងៗគ្នា
Conference of the Parties (CoP)	សន្និសីទបណ្តាភាគី
Crediting period	អំឡុងពេលឥណទាន
Eligibility	ភាពអាចជ្រើសរើសយកបាន, ភាពមានសិទ្ធិទទួល
Emission	ការបញ្ចេញឧស្ម័ន
Emission reduction unit	ឯកតាកាត់បន្ថយអេមីស្យុង
Greenhouse effect	ផលផ្ទះកញ្ចក់
Greenhouse gas (GHG)	ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់
Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)	ក្រុមការងារអន្តររដ្ឋាភិបាល ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Join implementation	ការអនុវត្តន៍រួមគ្នា
Legally binding commitment	ការសន្យាជាលក្ខណៈច្បាប់
National communication	របាយការណ៍ជាតិ
Operational entity	អង្គភាពប្រតិបត្តិ
Quantified emission limitation and reduction commitments	ការសន្យាកំហិត និងកាត់បន្ថយបរិមាណការបញ្ចេញឧស្ម័ន
Reservoir	អាងផ្ទុកកាបូន
Sink	អាងស្រូបកាបូន
Uncertainty	ភាពមិនប្រាកដប្រជា
United Nations Environment Programme (UNEP)	កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ
Validation	ការផ្តល់សុពលភាព
World Meteorological Organisation	អង្គការឧតុនិយមពិភពលោក

សេចក្តីផ្តើមស្តីពីយន្តការអភិវឌ្ឍន៍ស្អាត (CDM)

ឯកសារនេះសង្ខេបអំពីតំលៃ និងអត្ថប្រយោជន៍សំរាប់ជាតិ ពីការចូលរួមនៅក្នុង CDM ហើយមានអធិប្បាយអំពីដំណើរការកំណត់ រៀបចំ ផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន និងអនុវត្តបណ្តាគំរោង CDM ព្រមទាំងអំពីការត្រួតពិនិត្យ ធ្វើរបាយការណ៍ ផ្ទៀងផ្ទាត់ និងបញ្ជាក់លទ្ធផល នៃការកាត់បន្ថយឧស្ម័នរបស់គំរោង CDM ។

សេចក្តីផ្តើមនេះមានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគំរោងធំមួយ របស់កម្មវិធីបរិស្ថានពិភពលោក ស្តីពី " ការកសាងសមត្ថភាពសំរាប់ CDM " ដែលអនុវត្តដោយមជ្ឈមណ្ឌលសហប្រតិបត្តិការ ផ្នែកថាមពល និងបរិស្ថាន របស់កម្មវិធីបរិស្ថានសហប្រជាជាតិ និងការិយាល័យពិសោធន៍ជាតិ Risø នៃប្រទេសដាណឺម៉ាក ។ ទិសដៅរួមរបស់គំរោង គឺការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងធនធានមនុស្ស សំរាប់ការអនុវត្តន៍គំរោង CDM នៅប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ។

គំរោងនេះផ្តល់មូនិធិដោយ
ក្រសួងការបរទេសហុល្លង់

RISØ

Risø National Laboratory
Roskilde
Denmark